

Leren lezen en schrijven: de sleutel naar een beter leven

Wie niet goed kan lezen en schrijven, wordt enorm beperkt in z'n mogelijkheden. Het is moeilijk om werk te vinden en lastig om je binnen je baan te handhaven. Je kunt je kinderen niet helpen met hun huiswerk en begrijpt brieven van school niet. Rotterdam telt ongeveer 97.000 laaggeletterden; maar liefst 22% van de bevolking. Met het actieplan laaggeletterdheid pakken de gemeente, stadsregio, Albeda College, ROC Zadkine en de bibliotheken dit probleem aan. Gratis cursussen, afgestemd op hun specifieke situatie, moeten mensen verleiden om beter te leren lezen en schrijven.

Informatie: Carla Chappell, Albeda College, (010) 221 41 67, 'c.chappell@albeda.nl'; Corry de Vries, ROC Zadkine, (010) 281 11 00, 'c.devries@zadkine.nl'.

Niet goed kunnen lezen en schrijven tast het zelfvertrouwen enorm aan. Minstens even ernstig is het feit dat ouders hun laaggeletterdheid vaak doorgeven aan hun kinderen. Carla Chappell, onderwijsmanager bij Albeda: 'Je ziet duidelijk het effect op de volgende generatie. Die komt laaggeletterd van het mbo af, vaak zonder diploma.' Albeda biedt eigen deelnemers die moeite hebben met lezen en schrijven, een extra cursus Nederlands aan om hun niveau op te krikken. Daarbij worden deelnemers van dezelfde soort opleidingen zoveel mogelijk bij elkaar gezet, zodat de cursus kan toespitsen op die specifieke achtergrond.

Zadkine heeft in alle opleidingen extra aandacht voor de Nederlandse taal ingebouwd. Beleidsmedewerker Corry de Vries: 'Vanaf dit studiejaar krijgen alle nieuwe deelnemers een taal-intaketoets en indien nodig bieden we remediërende taallessen.'

Ook gaan beide ROC's de Rotterdamse samenleving in om laaggeletterden te werven voor de alfabetiseringslessen. Zadkine verzorgt cursussen op allerlei niveau's, richt zich daarnaast op opvoeders en verzorgt ook cursussen binnen bedrijven en instellingen. Albeda biedt cursussen aan specifieke groepen zoals cliënten uit de psychiatrie en dak- en thuislozen. Deze laatste cursus, die Albeda opzette met SoZaWe, het Leger des Heils en het Centrum voor Dienstverlening, is genomineerd voor de Landelijke Alfabetiseringsprijs.

De dienst Jeugd, Onderwijs en Samenleving is initiatiefnemer en financier van het actieplan laaggeletterdheid. Ook de Bibliotheek Rotterdam is nauw bij het programma betrokken. Door middel van de cursussen hoopt de gemeente jaarlijks 1000 nieuwe laaggeletterden te bereiken.

'Ik vertel iedereen: schaam je niet en ga het leren'

Laaggeletterden schamen zich vaak en verzinnen allerlei trucjes om hun onkunde te verbergen. Het is dan ook lastig om deze groep te werven voor cursussen. Degenen die dit proces al hebben doorgemaakt, blijken de beste ambassadeurs te zijn. Diverse oud-cursisten spelen dan ook een belangrijke rol binnen de werving. Tijdens de Week van de Alfabetisering, vanaf 8 september, trekken zij met tuktuks naar markten, huisartsenposten en winkelcentra om folders en bonnen voor gratis cursussen uit te delen.

Ruud Stijnis (46) is één van hen. Hij had op de lagere school moeite met schrijven. 'Dan kwam er een dictee en had ik weer een 4. Ik zat achterin de klas; er werd weinig aandacht aan gegeven.' Hij ging al jong werken. 'De post gooide ik weg. Ik was bang

om dingen te lezen.’ Uiteindelijk haalde het Leger des Heils hem over om een cursus lezen en schrijven te doen. Als vrijwillig klusjesman heeft hij daar veel baat bij. ‘Ik moet soms dingen invullen. En als je chloor moet mengen met andere troep, kan je gasvorming krijgen. Dus je moet de etiketten goed kunnen lezen.’ Ruud volgt nu computerlessen. Als ambassadeur vertelt hij z’n eigen verhaal. ‘Ik zeg tegen iedereen: schaam je niet, ga het leren.’

Naast de werving zijn er andere uitdagingen. Zo zit er een enorm niveauverschil tussen de cursisten onderling: die variëren van mensen die absoluut niet kunnen lezen en schrijven tot mbo’ers die moeite hebben met het schrijven van een werkstuk.

Verder, zegt Carla Chappell van Albeda, is er een categorie mensen die formeel naar een inburgeringscursus moet, terwijl zij eigenlijk beter op hun plaats zou zijn bij een alfabetiseringscursus. ‘Zoals Antillianen, of Turkse zakenmannen die niet de vereiste diploma’s hebben. Deze mensen beheersen vaak de taal al, terwijl het lezen en schrijven te wensen over laat. Toch moeten ze eerst een inburgeringsprogramma doen, dat voor 90 procent bestaat uit Nederlands leren spreken en luisteren.’

Meer informatie: www.lezenenschrijven.nl over de Stichting Lezen & Schrijven en de Week van de Alfabetisering; www.alfabetisering.nl over laaggeletterdheid, met onderzoek en praktijkvoorbeelden voor professionals; www.taalkr8.nl biedt vmbo-scholen tips om creatief met taal aan de slag te gaan; www.mijnabc.nl is een helemaal gesproken service-site voor laaggeletterden.